

استاندارد ملی ایران

۲۰۸۱۷

چاپ اول

۱۳۹۴

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

INSO

20817

1st. Edition

2016

ارگونومی محیط‌های گرمایی -

تعیین میزان سوخت و ساز

Ergonomics of the thermal environment—
Determination of metabolic rate

ICS: 13.180

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجارتی است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف‌کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست‌محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده‌کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست‌محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) و سایل سنجش، سازمان ملی استاندارد این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطای و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاهای واسنجی و سایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

**کمیسیون فنی تدوین استاندارد
ارگونومی محیط گرمایی - تعیین میزان سوخت و ساز**

سمت و / یا نمایندگی

کارشناس اداره کل استاندارد استان چهارمحال و بختیاری

رئیس :

دائی جواد، حسین

(لیسانس مهندسی متالورژی)

دبیر:

مدیر تحقیق و توسعه شرکت تشگاز

احمدی، حامد

(لیسانس مهندسی صنایع)

اعضا: (به ترتیب حروف الفبا)

سرپرست ایمنی و بهداشت شرکت تشگاز

احمدی، کریم

(لیسانس علوم تجربی)

مرکز رشد واحد های فناور

اعرابی، محمد جواد

(فوق لیسانس مهندسی مکانیک)

کارشناس مسئول گروه پژوهشی مهندسی پزشکی پژوهشکده برق،
مکانیک و ساختمان پژوهشگاه استاندارد

حاذق جعفری، کورش

(دکترای دامپزشکی)

شرکت بازرگانی کیفیت و استاندارد ISQI

داداشی، فربا

(فوق لیسانس مدیریت اجرایی)

کارشناس اداره کل استاندارد استان چهارمحال و بختیاری

رحمتی، مهرداد

(فوق لیسانس مهندسی صنایع)

مدیر عامل شرکت دانش بنیان کهکشان

رسولی هارونی، سلمان

(فوق لیسانس مهندسی مکانیک)

کارشناس پارک علم و فناوری استان چهارمحال و بختیاری

سلیمی، مهرداد

(فوق لیسانس مکانیک بیوسیستم)

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی (مرکز سلامت محیط کار)

سیف آقایی، فریده

(فوق لیسانس بهداشت حرفه‌ای)

شرکت مهندسی و تامین قطعات ایران خودرو (ساپکو)

فروتن، فرزاد

(لیسانس مهندسی متالورژی)

بنیاد نخبگان استان چهارمحال و بختیاری

کریمی، مصطفی

(فوق لیسانس مهندسی مکانیک)

شرکت مهندسی و تامین قطعات ایران خودرو (ساپکو)

محسنی، رسول

(فوق لیسانس شیمی پلیمر)

مرکز تحقیقات وزارت کار و امور اجتماعی

محمد اسماعیلی، مرتضی

(پزشک)

شرکت پویا پرتو تبریز

محمد نژاد، نوذر

(لیسانس مهندسی مکانیک)

پتروشیمی شازند اراک

محمدی، وحید

(فوق لیسانس مهندسی مکانیک)

شرکت همگام خوردو

مصطفویان، بابک

(لیسانس مهندسی صنایع)

هیئت علمی دانشگاه شهرکرد

ملکی، علی

(دکترای مکانیک بیو سیستم)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
۵	فهرست مندرجات
و	پیش گفتار
ز	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصول و درستی
۴	۴ سطح ۱، غربالگری
۴	۱-۴ جدول تخمین میزان سوخت و ساز به وسیله‌ی شغل
۴	۲-۴ طبقه بندی میزان سوخت و ساز به وسیله دسته‌بندی
۵	۵ سطح ۲، مشاهدات
۵	۱-۵ تخمین میزان سوخت و ساز به وسیله‌ی شرایط کاری
۵	۲-۵ میزان سوخت و ساز برای فعالیت‌های عمومی
۵	۳-۵ میزان سوخت و ساز برای یک چرخه کاری
۶	۴-۵ تاثیرات مدت زمان دوره‌های استراحت و کاری
۷	۵-۵ به دست آوردن مقادیر با استفاده از درون‌یابی
۷	۶-۵ الزامات برای به کارگیری جداول میزان سوخت و ساز
۸	۶ سطح ۳، آنالیز
۸	۱-۶ اندازه‌گیری میزان سوخت و ساز با استفاده از ضربان قلب
۹	۲-۶ رابطه میان ضربان قلب و میزان سوخت و ساز
۱۰	۷ سطح ۴، اظهار نظر فنی
۱۰	۱-۷ تعیین میزان سوخت و ساز با استفاده از نرخ مصرف اکسیژن
۱۶	۲-۷ روش انرژی دریافت شده با استفاده از آب دو بار نشان‌دار برای اندازه‌گیری در دراز مدت
۱۷	۳-۷ کالری‌سنجدی مستقیم- اصول
۱۸	پیوست الف (اطلاعاتی) ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۱، غربالگری
۲۱	پیوست ب (اطلاعاتی) ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۲، مشاهده
۲۵	پیوست پ (اطلاعاتی) ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۳، آنالیز
۲۶	پیوست ت (اطلاعاتی) ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۴، اظهار نظر فنی- مثال‌هایی برای محاسبه میزان سوخت و ساز بر مبنای داده‌های اندازه‌گیری شده

پیش‌گفتار

استاندارد "ارگونومی محیط گرمایی - تعیین میزان سوخت و ساز" که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوطه توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در پانصد و شصت و هفتمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد مهندسی پزشکی تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح

قوانين و مقررات سازمان ملی استاندارد ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و شرایط کاری، استانداردهای ملی ایران در موقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هرگونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استاندارد ارائه شود، درهنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرارخواهد گرفت. بنابراین برای رجوع به استانداردهای ملی ایران باید همواره از آخرین تجدید نظر آنها استفاده کرد.

در تهیه و تدوین این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه، در حد امکان بین این استاندارد و استانداردهای بین‌المللی و استاندارد ملی کشورهای صنعتی پیشرفت‌های هماهنگی ایجاد شود.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

ISO 8996:2004, Ergonomics of the thermal environment – Determination of metabolic rate

مقدمه

میزان سوخت و ساز عامل مهم تعیین کننده‌ای در آرامش یا تنفس منتج از قرار گرفتن در معرض محیط گرمایی است. در آب و هوای خیلی گرم، سطوح گرمای حاصل از سوخت و ساز به طور خاصی با فعالیت عضلانی افزایش می‌یابد. مقادیر بالای گرما نیازمند این است که اساساً به وسیله تعرق خارج شود.

ارگونومی محیط گرمایی - تعیین میزان سوخت و ساز

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین میزان سوخت و ساز به عنوان یک تبدیل شیمیایی به انرژی مکانیکی و گرمایی، میزان انرژی ماهیچه‌ای ناشی از بار کاری را اندازه‌گیری کرده و یک شاخص عددی از فعالیت را ارائه می‌کند. میزان سوخت و ساز یک شناسه‌ی مهم برای تعیین آسایش و یا کرنش^۱ ناشی از مواجهه با یک محیط حرارتی است. به خصوص در اقلیم‌های گرم، سطوح بالای گرمای حاصل از متابولیسم مرتبط با کار ماهیچه‌ای، استرس حرارتی را تشدید می‌کند. بنابراین نیاز است که مقداری از گرما از بین برود که عمدتاً از طریق تبخیر عرق انجام می‌شود.

در این استاندارد تخمین‌ها، جداول و سایر داده‌ها بر اساس میانگین افراد متمایز زیر بستگی دارد.

یک مرد بالغ با وزن ۷۰ kg و قد ۱,۷۵ m (مساحت سطحی بدن $1,۸\text{ m}^2$)

یک زن بالغ با وزن ۶۰ kg و قد ۱,۷۰ m (مساحت سطحی بدن $1,۶\text{ m}^2$)

بهتر است کاربران هنگام سر و کار داشتن با جمعیت‌های خاص از جمله بچه‌ها، افراد مسن و افراد ناتوان جسمی و غیره اصلاحات مناسبی را اعمال نمایند.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات نامی از این استاندارد ملی ایران محسوب می‌شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدرکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است.

استفاده از مرجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

2-1 ISO 9886, Ergonomics — Evaluation of thermal strain by physiological measurements²

2-2 ISO 15265, Ergonomics of the thermal environment — Risk assessment strategy for the prevention of stressor discomfort in thermal working conditions

---

1- Strain

۲- استاندارد ملی شماره ۱۴۳۵۴: سال ۱۳۹۰، ارگونومی- ارزیابی کرنش حرارتی با اندازه‌گیری‌های فیزیولوژیکی

اثربخشی مکانیکی کار عضلانی که کار مفید^۱ نامیده می‌شود و آن را با W نشان می‌دهند، پایین است. در بیشتر انواع کارهای صنعتی به قدری پایین است (درصد کمی) که صفر فرض می‌شود. این بدین معناست که کل انرژی مصرفی در حین کار مساوی با تولید گرما فرض می‌شود. برای اهداف این استاندارد، میزان سوخت و ساز مساوی با تولید گرما در نظر گرفته می‌شود.

در جدول ۱ فهرستی از روش‌های گوناگونی که برای دستیابی به میزان سوخت و ساز در این استاندارد آورده شده، ارائه می‌شود.

این روش‌ها به دنبال دستیابی به فلسفه موجود در استاندارد ISO 15265 در خصوص ارزیابی در معرض قرار گرفتن شکل گرفته‌اند. در اینجا ۴ سطح در نظر گرفته شده‌اند:

سطح ۱، غربالگری:

غربالگری دو روش ساده و آسان به منظور تشخیص سریع میانگین بارکاری برای شغل یا فعالیت ارائه شده را مورد استفاده قرار می‌دهد.

– روش 1A بر اساس شغل طبقه‌بندی می‌شود.

– روش 1B بر اساس نوع فعالیت طبقه‌بندی می‌شود.

هر دو روش صرفاً تخمین تقریبی که محدوده قابل توجهی از خطاهای را نیز به دنبال دارد را نشان می‌دهد. که این روش میزان درستی را به طور قابل توجهی محدود می‌کند. در این سطح، بازرسی محل کار ضروری نیست.

سطح ۲: مشاهده:

مشاهده دو روش برای افرادی که از شرایط کاری آگاهی کاملی دارند اما لزوماً به برنامه آموزشی ارگونومی مشخص کاری به طور متوسط در زمان خاص نیاز ندارند، این دو روش به شیوه زیر ارائه شده‌اند:

در روش 2A: میزان سوخت و ساز با افزودن میزان سوخت و ساز پایه (میزان کاری مصرفی بدن در شرایط ثابت) و میزان سوخت و ساز برای حرکت بدن بسته به سرعت کار (با استفاده از جداول گروه ارزیابی) تعیین می‌شود.

در روش 2B: میزان سوخت و ساز با استفاده از مقادیر جداول که برای فعالیت‌های مختلف وجود دارد تعیین می‌شود. روش اجرایی برای ثبت فعالیت‌ها با زمان انجام آن‌ها و محاسبه میانگین میزان سوخت و ساز میانگین وزن دار زمان فعالیت‌ها و با استفاده از داده‌های روش‌های بالا محاسبه می‌شود.

احتمال خطأ بالاست، برای تعیین میزان سوخت و ساز در وضعیت‌های کاری که با چرخه‌ای از فعالیت‌های مختلف درگیر است مطالعه زمان و حرکت لازم است.

سطح ۳: آنالیز، روشی است که افراد آموزش دیده در بهداشت شغلی و ارگونومی‌های محیط گرمایی را مخاطب قرار می‌دهد. میزان سوخت و ساز از ثبت ضربان قلب در بازه مشخص زمانی تعیین می‌شود. این روش برای تعیین غیر مستقیم میزان سوخت و ساز بر پایه نسبت بین جذب اکسیژن و ضربان قلب در شرایط خاص تعریف می‌شود.

سطح ۴: اظهار نظر فنی:

اظهار نظر فنی در این سطح سه روش معرفی شده‌اند که نیاز به اندازه‌گیری‌های بسیار خاص توسط متخصصین نیاز دارند:

- در روش 4A، اکسیژن مصرفی در طول دوره‌های کوتاه مدت (۱۰ min تا ۲۰ min) اندازه‌گیری می‌شوند. (یک مطاله دقیق زمان و حرکت برای نشان دادن دوره اندازه‌گیری معرف، لازم است)
  - روش 4B، به اصطلاح ، روش آب دوبار نشان دار شده^۱ با هدف مشخص کردن میانگین میزان سوخت و ساز در دوره‌های زمانی بیش از (۱ تا ۲ هفته) است.
  - روش 4C، یک روش کالری‌متري (گرماسنجی) مستقیم می‌باشد.
عوامل اصلی مؤثر بر درستی برآورد به شرح زیر می‌باشند:
    - تنوع فردی؛
    - تفاوت در تجهیزات کاری؛
    - تفاوت در سرعت کار؛
    - تفاوت در فن‌آوری کار و مهارت؛
    - تفاوت‌های جنسیتی و ویژگی‌های تن سنجی؛^۲
    - تفاوت‌های فرهنگی؛
    - هنگام استفاده از جداول، تفاوت بین ناظران و سطح آموزش آن‌ها.
    - هنگام استفاده از سطح ۳، درستی ارتباط بین ضربان قلب و میزان جذب اکسیژن و سایر عوامل تنشی که برروی ضربان قلب تاثیر می‌گذارند، بررسی می‌شود.
    - در سطح ۴، درستی اندازه‌گیری (تعیین حجم گاز و کسری از اکسیژن) بررسی می‌شود.
- درستی نتایج، در واقع هزینه مطالعات را از سطح ۱ تا سطح ۴ افزایش می‌دهد. اندازه‌گیری سطح ۴ بیشترین دقت را به همراه دارد و تا حد ممکن است بهتر است دقیق ترین روش مورد استفاده قرار گیرند.

1 - Doubly labelled water

2- Anthropometric

جدول ۱- سطوح تعیین میزان سوخت و ساز

سطح	روش	درستی	بازرسی محیط کار
۱ غربالگری	1A : طبقه بندی بر اساس شغل	اطلاعات خام	ضرورتی ندارد لیکن اطلاعات نیازمند تجهیزات فنی و سازماندهی کار می باشند
	1B : طبقه بندی بر اساس فعالیت	ریسک با خطای بالا	
۲ مشاهدات	2A : جدول ارزیابی گروه	ریسک با خطای بالا	زمان و حرکت مطالعه ضروری است
	2B : جداول برای فعالیتهای ویژه	± 20% درستی	
۳ آنالیز	اندازه گیری ضربان قلب تحت شرایط معین	ریسک با خطای متوسط	مطالعه نیازمند مشخص کردن یک دوره‌ی آزمون است
۴ اظهار نظر فنی	4A: اندازه گیری مصرف اکسیژن	خطاهای درون محدوده های درستی و یا در محدوده زمان و حرکت	زمان و حرکت مطالعه ضروری است
	4B: روش آب دو بار نشان دار شده	± 5% درستی	بازرسی محیط کار ضروری نیست اما در اوقات فراغت باید فعالیتها ارزیابی شوند
	4C: کالری سنجی مستقیم		بازبینی محیط کار ضروری نیست

۴-۱ سطح ۱، غربالگری

۱-۴ جدول تخمین مقدار میزان سوخت و ساز بر اساس شغل

جدول الف-۱ پیوست الف این استاندارد میزان سوخت و ساز برای مشاغل مختلف را نشان می دهد. مقادیر مذکور، به طور متوسط مقادیری برای شغل تمام وقت بدون در نظر گرفتن اوقات استراحت طولانی تر (به عنوان مثال وقت ناهار) هستند. ممکن است به دلیل تفاوت در تکنولوژی، اجزاء کاری، سازماندهی کاری و غیره نوسانات معنی داری به وجود آیند.

۲-۴ طبقه بندی میزان سوخت و ساز بر اساس طبقه بندی

میزان سوخت و ساز می تواند به صورت تقریبی با استفاده از طبقه بندی که در پیوست الف این استاندارد ارائه شده تخمین زده شود. جدول الف-۲ پیوست الف این استاندارد پنج طبقه از میزان سوخت و ساز که عبارتند از استراحت، پایین، متوسط، بالا و خیلی بالا است را مشخص می کند. برای هر طبقه، یک میانگین و محدوده ای از میزان سوخت و ساز با مثال های آن ارائه شده است. این فعالیتها به گونه ای فرض می شوند که استراحت های کوتاه مدت را در بر می گیرند. مثال های ارائه شده در جدول الف-۲ پیوست الف این استاندارد طبقه بندی را نشان می دهد.

۱-۵ تخمین میزان سوخت و ساز بر اساس الزامات وظایف کار^۱

در اینجا، از مشاهدات زیر میزان سوخت و ساز تخمین زده می‌شود.

- قسمت‌های بدن درگیر با کار: دو دست، یک بازو، دو بازو و کل بدن؛
- بار کاری برای قسمت‌های مختلف بدن: سبک، متوسط، سنگین که به طور نظری به وسیله افراد مشاهده کننده قضاؤ شده است؛
- حالت بدن: نشسته، روی زانو، خمیده، ایستاده و ایستاده قوزکرده؛
- سرعت کاری.

جدول ب-۱ پیوست ب این استاندارد میانگین مقادیر و محدوده میزان سوخت و ساز برای یک فرد استاندارد در حالت نشسته به عنوان تابعی از قسمت‌های درگیر بدن و بار کاری درگیر را نشان می‌دهد. جدول ب-۲ اصلاحاتی که باید اضافه گردد هنگامی که وضعیت به غیر از حالت نشسته است. اضافی هنگام نشستن در حالت‌های گوناگون را ارائه می‌دهد.

۲-۵ میزان سوخت و ساز برای فعالیت‌های نوعی

جدول ب-۳ پیوست ب این استاندارد مقادیر میزان سوخت و ساز برای فعالیت‌های نوعی را نشان می‌دهد. این مقادیر بر اساس اندازه‌گیری‌های انجام شده در بسیاری از آزمایشگاه‌های مختلف به دست آمده است.

۳-۵ میزان سوخت و ساز برای یک چرخه کاری

مشخص کردن میزان سوخت و ساز کلی چرخه کاری به اجرای مطالعه زمان و حرکت که شرح جزئیات کار را در بر می‌گیرد، نیاز دارد. این میزان با طبقه‌بندی هر فعالیت و به حساب آوردن عواملی نظیر مدت زمان هر فعالیت، مسافت پیموده شده، بالا رفتن از ارتفاع، برداشتن وزنه، تعداد فعالیت‌های انجام شده و غیره به دست می‌آید.

میانگین میزان سوخت و ساز وزنی زمانی^۲ برای یک چرخه کاری می‌تواند از طریق میزان سوخت و ساز فعالیت مربوطه و مدت زمان خاص این فعالیت از طریق رابطه زیر به دست آید:

$$M = \frac{1}{T} \sum_{i=1}^n M_i t_i \quad (1)$$

که در آن:

M میانگین میزان سوخت و ساز برای چرخه‌ی کاری بر حسب وات بر متر مربع؛

M_i میزان سوخت و ساز برای فعالیت i بر حسب وات بر متر مربع؛

t_i مدت زمان فعالیت i بر حسب دقیقه؛

1- Task requirements
2- Time-weighted

T مدت زمان انجام فعالیت بر حسب دقیقه، که در چرخه‌ی کاری لحاظ شده است و برابر مجموع زمان‌های جزئی t_i است.

ثبت فعالیت‌های شغلی و مدت زمان انجام آن‌ها برای یک روز کاری و با برای یک دوره خاص ممکن است با استفاده از یادداشت‌های روزانه به سهولت در جداول ب-۴ و ب-۵ پیوست ب این استاندارد بیان شود. هنگامی که فعالیت‌ها با استفاده از کد طبقه‌بندی برگرفته از جداول تخمین میزان سوت و ساز به وسیله وظایف کار تغییر داده می‌شوند، ثبت می‌شوند. تعداد وظیفه‌ها به پیچیدگی نوع فعالیت، بستگی دارد.

روش اجرایی به شرح زیر است:

الف- نام و سایر جزئیات فرد مورد مطالعه را پر کنید؛

ب- کار شخص مورد مطالعه (را حداقل برای ۲ تا ۳ ساعت) مشاهده کنید؛

پ- هر وظیفه کار را به طور جداگانه و مطابق میزان سوت و ساز تخمین زده از جداول ب-۱ و ب-۲ و ب-۳ تعیین کنید؛

ت- همیشه هنگام تغییر وظیفه کاری آن را در یادداشت روزانه پر کنید؛

ث- کل مدت زمان سپری شده در هر وظیفه کاری را محاسبه کنید؛

ج- مدت زمان سپری شده در هر وظیفه کاری بر حسب مطابقت با میزان سوت و ساز را ضرب کنید؛

ج- مقادیر را بیافزایید؛

ح- حاصل جمع را بر کل مدت زمان دوره مشاهده تقسیم کنید.

فرم‌های ارزیابی در جداول ب-۴ و ب-۵ ارائه شده است.

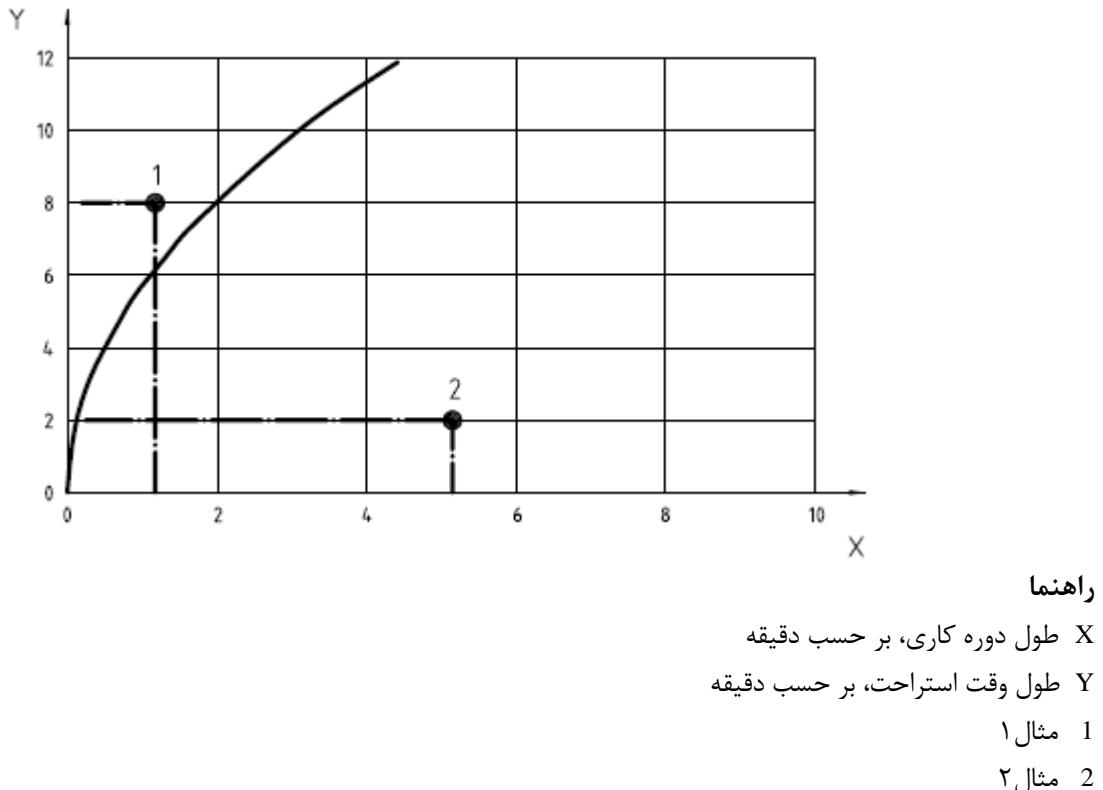
۴-۵ تأثیر طول زمان دوره‌های استراحت و کاری

جدوال پیوست ب نمی‌توانند برای ارزیابی میانگین میزان سوت و ساز برای شرایط کاری با توالی متناوب در دوره‌های کوتاه مدت فعالیت و دوره‌های استراحت دراز مدت مورد استفاده قرار گیرد. در این مورد، تکنیک بیان شده در زیربنده ۳-۵ میزان سوت و ساز ناچیزی که به اثر سیمونسون^۱ مشهور است را نشان می‌دهد. حدود تایید ترکیبی از دوره‌های کار و استراحت به صورت منحنی در شکل ۱ نشان داده شده است. مثال ۱ یک چرخه ۸ دقیقه استراحت و یک دقیقه کار را نشان می‌دهد. در این مورد، تکنیک بیان شده در زیربنده ۳-۵ یک میزان سوت و ساز ناچیز را مطرح می‌کند و از جداول پیوست ب این استاندارد نمی‌توان استفاده نمود. برای چرخه‌های کار- استراحت مانند مثال ۲ جداول می‌توانند با درستی نشان داده شده مورد استفاده قرار گیرند.

شکل ۱ فقط در صورتی که هیچ گونه بار کاری فیزیکی در مدت زمان دوره‌های استراحت وجود نداشته باشد به کار برد می‌شود.

1- Simonson effect

افزایش میزان سوخت و ساز از طریق تاثیر آن بر نوع کار و گروههای عضلات مورد استفاده بستگی دارد. از آن جایی که در این سطح از ارزیابی پیچیدگی کار و افزایش میزان سوخت و ساز ارتباط اندکی وجود دارد. اطلاعات بیشتر در خصوص این مسئله در اینجا ارائه نشده است.

شکل ۱- منحنی نمایش تأیید حدود ترکیبی از دورههای کار و استراحت در تخمین میزان سوخت و ساز

۵-۵ به دست آوردن مقادیر به وسیله درون یابی

به دست آوردن مقادیر میزان سوخت و ساز از طریق درون یابی امکان پذیر است. در زمانی که سرعت کار با مقادیر ارائه شده در جداول پیوست ب این استاندارد متفاوت است تنها درون یابی در گستره $\pm 25\%$ از سرعتهای نشان داده شده ارائه شده است.

۵-۶ الزامات جداول مربوط به شرایط مرتبط با میزان سوخت و ساز

اجازه دهید مقادیر حاصل از منابع گوناگون و مقادیر گزارش شده در جداول موجود در پیوستهای الف و ب را با رعایت کار فرد استاندارد در یک محیط گرمایی راحت مقایسه شود.

میزان سوخت و ساز برای شخصی که وظیفه‌ای به او محول شده ممکن است بین حدود معینی پیرامون مقدار میانگین که در جداول داده شده از طریق تأثیر بر فاکتورهایی که در بند ۳ آمده است تغییر کند.

به هر حال، می‌تواند از طریق زیر تخمین زده شود:

- برای یک کار و تحت شرایط یکسان کاری میزان سوخت و ساز از شخصی به شخص دیگر حدود $\pm 5\%$ تغییر می‌کند.

- برای یک شخص که در یک فعالیت آموزش دیده میزان تغییر تحت شرایط آزمایشگاهی حدود ۵٪ میباشد.
- در شرایط واقعی کار یعنی وقتی که فعالیت دقیقاً از یک آزمون به آزمون دیگر یکسان نباشد تغییری حدود ۲۰٪ را میتوان انتظار داشت.

با در نظر گرفتن میزان ریسک این خطا این موضوع به طور طبیعی قابل توجیه نیست و در این سطح ارزیابی باید قد و جنسیت را در نظر گرفت.

با لحاظ کردن وزن شرکتکنندگان در آزمون تنها میتوان فعالیتهایی مانند حرکات کل بدن مانند راه رفتن، بالا رفتن، برداشتن وزنه را مورد آزمون قرار داد.

در شرایط خیلی گرم به دلیل افزایش ضربان قلب و میزان تعرق یک بیشینه افزایش $W \cdot m^{-2}$ ۵ به $W \cdot m^{-2}$ ۱۰ مورد انتظار است.

از سوی دیگر در شرایط سرد افزایش تا $W \cdot m^{-2}$ ۲۰۰ ممکن است در حالت لرزیدن مشاهده شود. پوشیدن لباس‌های سنگین ممکن است میزان سوخت و ساز را افزایش خواهد داد و میزان سوخت و ساز را با کاهش سهولت در حرکت و افزایش وزن مواجه سازد.

۶ سطح ۳، آنالیز

- ۱-۶ تخمین میزان سوخت و ساز با استفاده از ضربان قلب ضربان قلب در یک بازه‌ی زمانی از حاصل جمع چندین وظیفه به دست می‌آید:

$$HR = HR_O + \Delta HR_M + \Delta HR_S + \Delta HR_T + \Delta HR_N + \Delta HR_E \quad (۷)$$

که در آن:

HR_O ضربان قلب، تپش در دقیقه، استراحت در وضعیت طاق باز در شرایط گرمایی خنثی؛
 ΔHR_M افزایش ضربان قلب، تپش در دقیقه، ناشی از حجم دینامیکی عضلات تحت شرایط(حرارتی) خنثی؛
 ΔHR_S افزایش ضربان قلب، تپش در دقیقه، ناشی از کار عضلانی استاتیکی (این وظیفه به رابطه بین نیروی استفاده شده و بیشینه نیروی فرد داوطلب در گروه عضلانی کاری بستگی دارد)؛
 ΔHR_T افزایش در ضربان قلب، تپش در دقیقه، ناشی از استرس حرارتی (وظیفه دما در استاندارد ملی شماره ۱۴۳۵۴ به بحث گذاشته شده است)؛

ΔHR_N افزایش ضربان قلب، تپش در دقیقه، ناشی از بار کاری فکری؛
 ΔHR_E تغییر ضربان قلب، تپش در دقیقه، ناشی از سایر عوامل از قبیل اثرات تنفسی، ریتم‌های شبانه‌روزی، تبخیر آب بدن.

در مورد کار جنبشی که عضلات نقش به سزاوی دارند با کارهایی که عضلات در آن ساکن و یا در حالت استاتیک هستند و در نبود تنفس گرمایی و ذهنی میزان سوخت و ساز ممکن است به وسیله اندازه‌گیری ضربان قلب حین کار به وجود بیاید. در چنین شرایطی رابطه خطی بین میزان سوخت و ساز و ضربان قلب به وجود می‌آید. اگر محدودیت‌هایی که در بالا ذکر شد در نظر گرفته شوند، این روش میتواند درست‌تر از روش تخمین سطح ۱ و ۲ باشد (به جدول ۱

مراجعه شود) و نسبت به اندازه‌گیری اکسیژن مصرفی که بیشترین درستی نتایج را فراهم می‌کند، پیچیدگی کمتری دارد.

ضربان قلب ممکن است به طور مداوم به عنوان مثال با استفاده از تجهیزات دورسنجی^۱ ثبت شود یا با تقلیل بیشتر در درستی به طور دستی به وسیله محاسبه ضربان سرخرگ اندازه‌گیری می‌شود. (به استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۳۵۴ مراجعه شود).

میانگین ضربان قلب HR ممکن است در یک بازه زمانی ثابت محاسبه شود، به عنوان مثال یک دقیقه در چرخه‌های کاری گوناگون یا زمان کلی تغییر.

در حضور بار گرمایی قابل ملاحظه، کار استاتیکی و کار دینامیک با گروه‌های عضلات کوچک و/یا بارهای ذهنی، شب و فرم ضربان قلب نسبت به میزان سوخت و ساز می‌تواند تغییر به سزایی داشته باشد. روش اجرایی مورد استفاده در اصلاح اندازه‌گیری ضربان قلب برای اثرات گرمایی در استاندارد ملی شماره ۱۴۳۵۴ بیان شده است.

۶-۲ رابطه بین ضربان قلب و میزان سوخت و ساز

رابطه بین ضربان قلب و میزان سوخت و ساز می‌تواند با ثبت ضربان قلب در مراحل گوناگون بار عضلانی تعریف شده حین آزمایش در محیط خنثی^۲ اندازه‌گیری شود. ضربان قلب و مطابق با اکسیژن مصرفی یا انجام کار فیزیکی در حین کار عضلانی جنبشی در مراحل باری گوناگون اندازه‌گیری می‌شود. از آن جایی که نوع کار (چرخه ارگومتر، تست پله و تردمیل) و توالی و مدت زمان مراحل بار روی هر دو پارامتر تأثیرگذار است، لازم است از روش اجرایی استاندارد کردن استفاده شود.

به طور کلی، رابطه خطی برای گستره‌های زیر نیز در نظر گرفته می‌شود؛

- از محدوده‌های پایین‌تر از ۱۲۰ bpm ضربان در هر دقیقه زیرا وظیفه ذهنی می‌تواند نادیده گرفته شود.
- تا ۲۰ ضربان زیر بیشینه ضربان قلب، ضربان قلب بالای این مقادیر تمایل به هم ترازی دارد.

در این محدوده، رابطه بین ضربان قلب و میزان سوخت و ساز به صورت زیر می‌باشد:

$$HR = HR_O + RM \times (M - M_O) \quad (3)$$

که در آن:

M میزان سوخت و ساز بر حسب وات بر متر مربع؛

M_O میزان سوخت و ساز در استراحت بر حسب وات بر متر مربع؛

RM افزایش ضربان قلب در هر واحد میزان سوخت و ساز؛

HR_O ضربان قلب در استراحت، تحت شرایط گرمایی خنثی.

این رابطه برای نتیجه‌گیری میزان سوخت و ساز از ضربان قلب مورد استفاده قرار می‌گیرد.

1- Telemetric

2- Neutral climatic

وقتی این رابطه بر اساس اندازه‌های M و HR در طول یک آزمایش محاسبه می‌شود، دقت می‌تواند تا حدود ۱۰٪ تخمین زده شود.

با افت بیشتر درستی تعبیر می‌تواند از این تخمین مشتق شود:

- ضربان قلب در حالت استراحت تحت شرایط گرمایی خنثی HR_O :

میزان سوخت و ساز در استراحت M_O (برابر با ۵۵ وات بر متر مربع);

- بیشینه ظرفیت کاری MWC^1 با استفاده از رابطه‌های زیر با متغیر سن (A به سال) و وزن با متغیر (P به کیلوگرم).

$$MWC = (41.7 - 0.22A)P^{0.666}W.M^2 \quad \text{مرد:} \quad \text{رابطه (۴)}$$

$$MWC = (35.0 - 0.22A)P^{0.666}W.M^2 \quad \text{زن:} \quad \text{رابطه (۵)}$$

- بیشینه ضربان قلب HR_{max} با استفاده از رابطه زیر:

$$HR_{max} = 205 - 0.26A \quad \text{رابطه (۶)}$$

$$RM = (HR_{max} - HR_O) / (MWC - M_O) \quad \text{رابطه (۷)}$$

جدول پ-۱ در پیوست پ به طور مستقیم رابطه‌ی $HR-M$ برای سنین ۲۰ تا ۶۰ سال و وزن ۵۰ تا ۹۰ کیلوگرم را تخمین زده شده است. دقت در این شرایط، بیشتر کاهش می‌یابد.

۷ سطح ۴، اظهار نظر فنی

۱-۷ تعیین میزان سوخت و ساز با اندازه‌گیری میزان اکسیژن مصرفی

۱-۱-۷ روش‌های جامع و جزئی

میزان سوخت و ساز می‌تواند به دو روش اصلی زیر تعیین شود:

- روش جزئی، مورد استفاده برای کارهای سبک و نیمه سنگین

- روش جامع، مورد استفاده برای کارهای سنگین در مدت کوتاه مدت

استفاده از این دو روش اصلی به صورت زیر توجیه است:

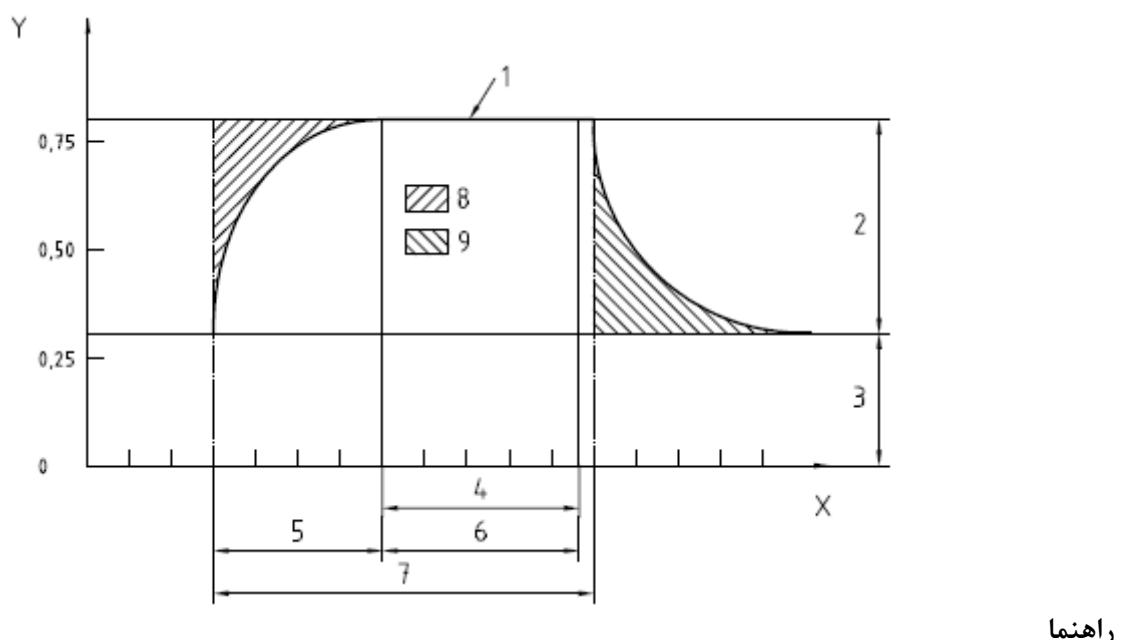
در شرایط کار سبک و نیمه سنگین، میزان اکسیژن دریافت شده در یک حالت پایدار مساوی با اکسیژن مورد نیاز بعد از یک دوره کوتاه کاری است.

در خصوص کار سنگین، اکسیژن مورد نیاز بالاتر از حدود توان هوایی دراز مدت و در مورد کارهای بسیار سنگین بالاتر از بیشینه توان هوایی است. در حین کار سخت اکسیژن دریافتی نمی‌تواند اکسیژن مورد نیاز را جبران کند.

کمبود اکسیژن بعد از توقف کار موازنه می‌شود بنابراین اندازه‌گیری شامل مدت زمان انجام کار و مدت زمان استراحت متعاقب آن است. روش کامل برای محاسبه میزان اکسیژن مصرفی بیش از ۶۰ لیتر در هر ساعت که برابر با ۱ لیتر در هر دقیقه است باید مورد استفاده قرار بگیرد.

شکل ۲ روش اجرایی به دنبال استفاده از روش جزئی را نشان می‌دهد.
از آن جایی که حالت ثابت تنها بعد از ۳ یا ۵ دقیقه به دست می‌آید مجموع هوای بازدم پس از حدود ۵ دقیقه (دوره مقدماتی) بدون توقف کار محاسبه می‌شود.

کار برای ۵ یا ۱۰ دقیقه (دوره اصلی) ادامه می‌یابد. مجموع هوا می‌تواند یا به صورت کامل (برای مثال کیسه دوگلاس^۱) یا به صورت نمونه برداری منظم (برای مثال با گاز سنج) به دست آید. این روند پس از اتمام کار، متوقف می‌شود.

راهنمای

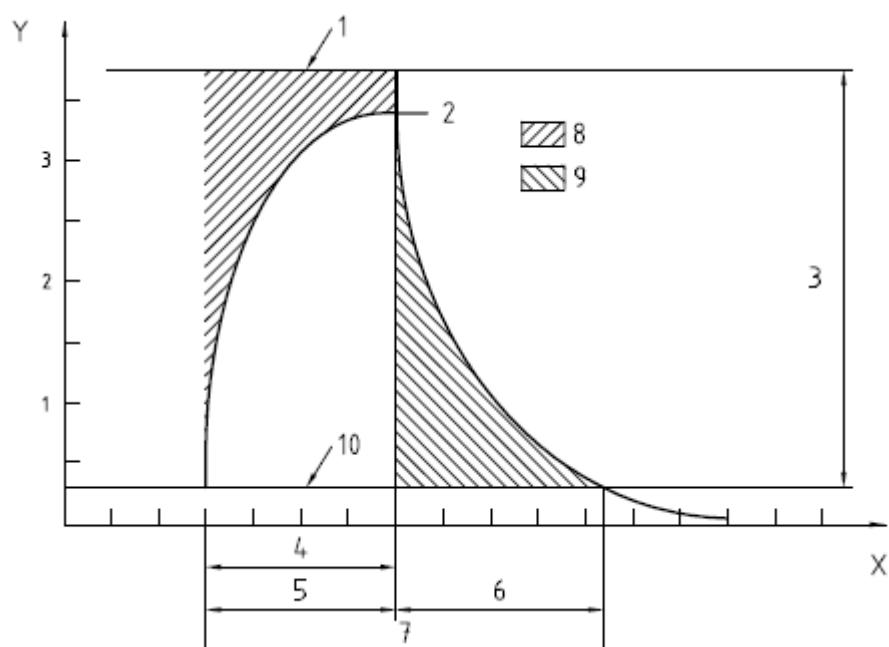
X	زمان بر حسب دقیقه
Y	جذب اکسیژن بر حسب $l \cdot min^{-1}$
۱	اکسیژن مورد نیاز
۲	افزایش میزان سوخت و ساز ناشی از کار
۳	خط مبدأ میزان سوخت و ساز
۴	دوره اندازه‌گیری
۵	دوره مقدماتی
۶	دوره اصلی
۷	دوره کار
۸	کمبود اکسیژن
۹	جبان کمبود اکسیژن

شکل ۲ - اندازه‌گیری میزان سوخت و ساز با استفاده از روش جزئی

1- Douglas bag

به وسیله روش جامع (به شکل ۳ مراجعه شود)، مجموع هوای بازدم بلافاصله بعد از شروع دوره کاری و ادامه دوره کار در زمانی معین، که معمولاً بیش از ۲ یا ۳ دقیقه نیست، (دوره اصلی) می باشد. در انتهای دوره کاری از شرکت کننده در آزمایش درخواست می شود که بنشیند و مجموع هوای تا زمان استراحت محاسبه می شود. در مدت زمان بازیابی کسری اکسیژن در حین کار جبران می شود. از آن جایی که اندازه گیری ها شامل کار (دوره اصلی) و فعالیت نشستن (دوره بازیابی) است که میزان سوخت و ساز مورد نیاز برای نشستن از تفاضل مقدار اندازه گیری شده به منظور به دست آوردن میزان سوخت و ساز وابسته به کار به طور مجزا به دست می آید.

لازم است که مطالعه حرکت و زمان ثبت شود و تداوم فعالیت های مکرر برای ارزیابی بیشتر نتایج و مقایسه میزان سوخت و ساز با داده ها در مطالعات قبلی مورد استفاده قرار بگیرد. مثال هایی از محاسبه میزان سوخت و ساز در پیوست ت این استاندارد آمده است.

راهنمای

۱	دوره اصلی	۵	زمان بر حسب دقیقه	X
۲	دوره بازفت	۶	جدب اکسیژن بر حسب $l.min^{-1}$	Y
۳	دوره اندازه گیری	۷	اکسیژن مورد نیاز	
۴	کمبود اکسیژن	۸	بیشینه توان هوایی	
۵	جبران کمبود اکسیژن	۹	افزایش میزان سوخت و ساز ناشی از کار	
۶	خط مبدأ میزان سوخت و ساز	۱۰	دوره کاری	

شکل ۳ - اندازه گیری میزان سوخت و ساز با استفاده از روش جامع

۲-۱-۷ تعیین میزان سوخت و ساز از میزان مصرف اکسیژن

از آن جایی که بدن انسان می‌تواند مقدار خیلی کمی اکسیژن ذخیره کند با تنفس مداوم باید اکسیژن را از هوا دریافت کند. ماهیچه‌ها می‌توانند برای مدت کوتاهی بدون اکسیژن کار کنند (کار بی هوایی)^۱ اما برای مدت طولانی‌تر سوخت و ساز هوایی منبع اصلی انرژی است.

با اندازه‌گیری میزان اکسیژن مصرفی، میزان سوخت و ساز می‌تواند تعیین شود. معادل انرژی اکسیژن برای تبدیل میزان مصرف اکسیژن به میزان سوخت و ساز استفاده می‌شود. رابطه انرژی به نوع سوخت و سازی که به وسیله خارج قسمت تنفسی (RQ)^۲ نشان داده شده، بستگی دارد. در تعیین میزان سوخت و ساز استفاده از میانگین ضربی تنفس RQ^۳ و معادل انرژی (EE) (W.h/l) $5.67 \times EE$ کافی است. در مواردی که اندازه‌گیری میزان تولید دی اکسید کربن مورد نیاز نیست بیشینه خطای ممکن $\pm 3\%$ بوده و به طور کلی خطا از یک درصد بیشتر نمی‌شود.

میزان سوخت و ساز می‌توانند از رابطه‌های زیر بدست آیند:

$$RQ = \frac{V_{CO_2}}{V_{O_2}} \quad (8)$$

$$EE = (0.23RQ + 0.77)5.88 \quad (9)$$

$$M = EE \times V_{O_2} \times \frac{1}{A_{DU}} \quad (10)$$

که در آن:

RQ نسبت تنفسی؛

V_{CO_2} میزان مصرف اکسیژن، برحسب لیتر اکسیژن در ساعت؛

V_{O_2} میزان تولید دی اکسید کربن، برحسب لیتر دی اکسید کربن در ساعت؛

EE معادل انرژی، برحسب وات ساعت در لیتر اکسیژن ($W.h/LO_2$)؛

M میزان سوخت و ساز، برحسب وات به متر مربع؛

A_{DU} ناحیه سطح بدن، در هر متر مربع که به وسیله رابطه Du Bois به دست می‌آید:

$$A_{DU} = 0.202 \times W_b^{0.425} \times H_b^{0.725} \quad (11)$$

که در آن:

W_b وزن بدن، برحسب کیلوگرم؛

H_b قد، برحسب متر.

1- Anaerobic work

2 – Respiratory quotient

۳-۱-۷ تعیین جذب اکسیژن

روش تعیین جذب اکسیژن در زیر بندهای زیر بیان شده است.

۱-۳-۱-۷ محاسبه فاکتور کاهش، STPD

برای تعیین جذب اکسیژن مورد نیاز داده‌های زیر اندازه‌گیری و ثبت شود:

الف-اطلاعات شخصی: جنس، وزن، قد و سن؛

ب-روش اندازه‌گیری؛

پ-مدت زمان اندازه‌گیری: روش جزئی یا روش کلی مطابق با آنچه در زیربند ۱-۱-۷ بیان شده است؛

ت-فشار هوای؛

ث-حجم هوای مصرفی؛

ج-دماهی هوای مصرفی؛

چ-کسر اکسیژن در هوای مصرفی؛

ح-کسر دی اکسید کربن در هوای مصرفی اگر میزان RQ مورد نیاز باشد.

حجم گاز باید در $\theta = 0^\circ\text{C}$ و فشار جو نرمال $p=101.3\text{kpa}$ برای یک گاز خشک (یعنی شرایط در دما و فشار استاندارد هوای خشک) از آنجا که مجموع هوا با میزان آب تبخیری اشباع می‌شود (فشار اشباع تابعی از دما است) و دمای آن به وسیله دمای محیط معین می‌شود (شرایط ATPS، فشار و دمای هوای اشباع شده) فاکتور کاهش f می‌تواند از رابطه زیر با استفاده از فشار جزئی بخار آب محاسبه شود (به جدول ۲ مراجعه شود).

$$f = \frac{273 \times (p - p_{H_2O})}{(273 + \theta) \times 101.3} \quad (12)$$

که در آن:

f فاکتور کاهش؛

p میزان فشار هوای بر حسب کیلو پاسکال؛

θ دمای هوای مصرفی، بر حسب درجه سلسیوس، اندازه‌گیری با کنتور گاز- متر یا دمای فرضی محیط در زمانی که کیسه دوگلاس استفاده می‌شود؛

p_{H_2O} فشار جزئی بخار آب اشباع شده، بر حسب کیلو پاسکال، مطابق با دمای θ (به جدول ۲ مراجعه شود).

جدول ۲- فشار بخار آب اشباع شده (kpa) برای دمای بین 10°C تا 37°C (با تفکیک پذیری 1°C)

دما ($^\circ\text{C}$)	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۲۲۰	۲,۰۶	۱,۹۴	۱,۸۲	۱,۷۰	۱,۶۰	۱,۵۰	۱,۴۰	۱,۳۱	۱,۲۳	۱۰
۴۰۰	۳,۷۸	۳,۵۶	۳,۳۶	۳,۱۷	۲,۹۸	۲,۸۱	۲,۶۴	۲,۴۹	۲,۳۴	۲۰
-	-	۶,۲۷	۵,۹۴	۵,۶۲	۵,۳۲	۵,۰۳	۴,۷۵	۴,۴۹	۴,۲۴	۳۰

اگر مجموع هوای مصرفی به وسیله محیط به دمای بالاتر 37°C برسد، از فشار آب بخار اشباع شده از 627kpa در دمای 37°C باید استفاده شود.

۲-۳-۱-۷ محاسبه حجم مصرفی، STPD

$$V_{ex}STPD = V_{ex}ATPS \times f \quad (13)$$

که در آن:

$V_{ex}STPD$ حجم مصرفی، برحسب لیتر، در STPD
 $V_{ex}ATPS$ حجم مصرفی، برحسب لیتر، در ATPS
 در زیر بند ۱-۳-۱-۷ تعیین شده است. f

۳-۳-۱-۷ محاسبه میزان جریان حجمی

$$\dot{V}_{ex} = \frac{V_{ex} STPD}{t} \quad (14)$$

که در آن:

$\dot{V}_{ex}$ میزان جریان حجمی، برحسب لیتر در ساعت؛
 t مدت زمان آزمون در هر ساعت یعنی دوره اصلی برای روش جزئی و دوره‌های اصلی و بازیابی برای روش جامع.

۴-۳-۱-۷ محاسبه میزان اکسیژن مصرفی

$$\dot{V}_{o_2} = \dot{V}_{ex} \times (0209 - F_{o_2}) \quad (15)$$

که در آن:

$\dot{V}_{o_2}$ میزان اکسیژن مصرفی، برحسب لیتر اکسیژن در ساعت؛
 F_{o_2} کسری از اکسیژن در هوای مصرفی.

۵-۳-۱-۷ محاسبه میزان تولید دی اکسید کربن

$$\dot{V}_{co_2} = \dot{V}_{ex} \times (F_{co_2} - 0.0003) \quad (16)$$

که در آن:

$\dot{V}_{co_2}$ میزان تولید دی اکسید کربن، بر حسب لیتر دی اکسید کربن در ساعت؛
 F_{co_2} کسری از دی اکسید کربن در هوای مصرفی.

۶-۳-۱-۷ اثر انقباضی حجم بازدمی

اگر رابطه $RQ \neq 1$ باشد حجم‌های دم و بازدم شده هم اندازه نیستند. اثر انقباضی می‌تواند از رابطه‌های زیر در نظر گرفته شود:

$$\dot{V}_{o_2} = \dot{V}_{ex} [0.265 (1 - F_{o_2} - F_{co_2}) - F_{o_2}] \quad (17)$$

$$\dot{V}_{co_2} = \dot{V}_{ex} [F_{co_2} - (1 - F_{o_2} - F_{co_2}) 0.380 \times 10^3] \quad (18)$$

۴-۱-۷ محاسبه میزان سوخت و ساز

۱-۴-۱-۷ روش جزئی

میزان سوخت و ساز از طریق جذب اکسیژن و معادل انرژی آن با استفاده از رابطه ۱۰ به دست می‌آید.

۲-۴-۱-۷ روش کلی

روش محاسباتی زیر در استفاده از روش انتگرال‌گیری زمانی که صرفاً اختلاف بین میزان سوخت و ساز کل اندازه‌گیری شده و میزان سوخت و ساز معین فعالیت مشخصی در طی دوره بازیابی موجود است، مانند عمل نشستن که مرتبط با خود کار است مورد استفاده قرار گیرد.

در ابتدا، میزان سوخت و ساز از روش جزئی مشتق می‌شود و سپس تبدیل زیر صورت می‌گیرد.

$$M = \left(M_p \times \frac{t_m + t_r}{t_m} \right) - \left(M_s \times \frac{t_r}{t_m} \right) \quad (19)$$

که در آن:

M میزان سوخت و ساز، بر حسب وات بر متر مربع؛

M_p میزان سوخت و ساز، بر حسب وات بر متر مربع برای روش جزئی؛

M_s میزان سوخت و ساز، بر حسب وات بر متر مربع در زمان وضعیت نشسته؛

t_m طول دوره‌ی اصلی، بر حسب دقیقه؛

t_r طول دوره‌ی بازیابی، بر حسب دقیقه.

۲-۷ روش استفاده از آب دو بار نشان دار شده برای اندازه‌گیری‌های بلند مدت
 زیر مجموعه‌ها فقط اصول روش را بیان می‌کنند.
 فرد میزان درست و مشخص وزنی با دز معینی از آب $H_2^{18}O^2$ را می‌نوشد. سپس ادرار او تاحد معینی به عنوان حجم نمونه جمع آوری می‌گردد.
 ایزوتروپ دوتربیوم (H^2) برچسب ذخیره آب بدن و میزان دفع آب از بدن ($k2$) یک اندازه‌گیری از برگشت آب را تأمین می‌کند (rH_2O).

برچسب ($k_{18}O$)¹⁸ نشانگر توده بی‌کربنات و آب در توازن سریع واکنش به دی‌هیدرات شدن کربن است.
 میزان دفع O^{18} مقیاسی از باقیمانده آب و بی‌کربنات را نشان می‌دهد بنابراین باقیمانده بی‌کربنات (یعنی میزان تولید دی‌اکسیدکربن می‌تواند از طریق تفاوت بین دو مقدار متوالی O^{18} به دست آید).
 میزان تولید دی‌اکسیدکربن که می‌تواند به انرژی تبدیل شود با استفاده از محاسبه معمول کالری‌متري غیر مستقیم به دست آید. دقت اولیه ایزوتروپ‌ها نشان‌دهنده اندازه‌گیری فضاهای H^2 و O^{18} است که برای محاسبه ترکیبات بدن به کار می‌رود. این روش نیازمند اندازه‌گیری حداقل ۲ نیمه عمر ایزوتروپ زیست شناختی می‌باشد که در خرده‌سال‌ها کمینه تست ۶ روز و در بزرگسالان حدود ۱۴ تا ۱۲ روز است و در افراد مسن می‌تواند بیشتر باشد.

بر خلاف کالری‌سنجدی کل بدن و فرآیندهای بالانس و دریافتی در بسیاری از مطالعات روش (DLW) از چند لحظه مورد تایید قرار گرفته است. در هیچ‌کدام از این‌ها، تفاوت چندانی بین روش (DLW) و روش مقایسه‌گر در شرایط ثابت ثبت نشده است دقت کلی این روش حدود $\pm 5\%$ است که این میزان به شرایط پایدار هم بستگی دارد.
 گرچه تکنیک (DLW) از لحظه مفهومی ساده است، اما جزئیات پیچیده‌ای دارد که در حین استفاده می‌توان به آن‌ها پی‌برد.

۳-۷ کالری‌متري مستقیم - اصول
 اندازه‌گیری کالری‌متري مستقیم میزان انرژی که گرما از بدن به محیط انتقال می‌دهد را محاسبه می‌کند. گرما از طریق غیرتبخیری (مانند تشعشع، همرفت و رسانش) و از طریق تبخیر آب منتقل می‌شود. کالری‌سنجدی مستقیم معمولاً یک اندازه‌گیری کلی از بدن است که در محدوده مشخصی که از یک سیستم تعویض گرمای بدن استفاده می‌شود. وظایف غیر تبخیری تبادل گرما به طور غیرفعال در غالب شب دما در طول دیواره‌های یک اتاق عایق هستند و یا به طور فعال با اندازه‌گیری میزان گرمایی که باید از یک اتاق خارج شود گرما از یک دیواره‌ی نارسانا عبور نکند، جلوگیری شود. تأثیرات از دست دادن گرما به صورت تبخیری بر رطوبت محیط تأثیر می‌گذارد و نیازمند اندازه‌گیری‌های جداگانه است که یا با متراکم‌سازی آب در یک اتاق انجام می‌شود و محتوى آب پنهان در هوا بدون تراکم محاسبه شود یا گرمای پنهان همراه با تبخیر نیز محاسبه می‌گردد. از دست دادن گرما به طور کلی به عنوان مجموعه عناصر تبخیر شونده و غیر تبخیر شونده تخمین زده می‌شود.

پیوست الف

(اطلاعاتی)

ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۱، غربالگری

این پیوست اطلاعاتی برای استفاده ساده و آسان ویژگی‌های بار کاری برای شغل یا برای فعالیت ارائه شده مطابق با دو روش برای سطح ۱ در اختیار شما قرار می‌دهد.

روش الف-۱: طبقه بندی بر اساس شغل

جدول الف-۱- میزان سوخت و ساز برای شغل‌های مختلف

میزان سوخت و ساز (W.m ⁻²)	شغل	
۷۰ تا ۵۵	کار نشسته	کار اداری
۱۰۰ تا ۷۰	کارمنشی گری	
۱۱۵ تا ۸۰	سراییدار	
۱۶۰ تا ۱۱۰	بنایی	کارهای مهارت دستی
۱۷۵ تا ۱۱۰	نجاری	
۱۲۵ تا ۹۰	شیشه‌بر	
۱۳۰ تا ۱۰۰	نقاش	
۱۴۰ تا ۱۱۰	نانوا	
۱۴۰ تا ۱۰۵	قصاب	
۷۰ تا ۵۵	تعمیر کار ساعت	
۸۵ تا ۷۰	اپراتور تراپلری	صنعت استخراج معدن
۱۱۰	کارگر زغال سنگ	
۱۷۵ تا ۱۱۵	کارگر کوره کک سازی	
۲۲۰ تا ۱۷۰	کارگر انفجار	صنعت آهن و فولاد
۱۴۵ تا ۱۲۵	کارگر کوره	
۲۴۰ تا ۱۴۰	قالب‌سازی دستی	
۱۶۵ تا ۱۰۵	قالب‌سازی با ماشینی	
۲۴۰ تا ۱۴۰	ریخته‌گری	
۲۰۰ تا ۹۰	آهنگر	صنعت آهن و فلزکاری
۱۲۵ تا ۷۵	ذوب فلز	
۱۲۵ تا ۷۵	تراشکار	
۱۴۰ تا ۸۰	اپراتور دریل کار	
۱۱۰ تا ۷۰	mekanik ظرفی کار	

جدول الف-۱- (ادامه)

میزان سوخت و ساز (W.m^{-2})	شغل	
۹۵ تا ۷۰	حروف‌چین	شغل‌های مربوط به صنعت چاپ
۱۰۰ تا ۷۵	صحف	
۱۹۰ تا ۱۱۵	باغچه‌بان	کشاورزی
۱۱۰ تا ۸۵	راننده تراکتور	
۱۰۰ تا ۷۰	راننده ماشین	حمل و نقل
۱۲۵ تا ۷۵	راننده اتوبوس	
۱۱۵ تا ۸۰	راننده لوکوموتیو	
۱۴۵ تا ۶۵	اپراتور جرثقیل	
۱۰۰ تا ۸۵	دستیار آزمایشگاه	شغل‌های مختلف
۱۰۰ تا ۸۵	معلم	
۱۲۰ تا ۱۰۰	دستیار فروش	
۸۵ تا ۷۰	منشی	

روش ب-۱: طبقه‌بندی بر اساس نوع فعالیت

جدول الف-۲- طبقه‌بندی میزان سوخت و ساز بر اساس طبقه‌بندی

طبقه	میانگین میزان سوخت و ساز (با محدوده در پرانتر) W.m^{-2}	میزان سوخت و ساز بر اساس طبقه‌بندی W	مثال‌ها
۰	۶۵	۱۱۵ (۱۰۰ تا ۱۲۵)	خوابیده، نشسته در حالت راحت
۱	۱۰۰	۱۸۰ (۱۳۰ تا ۲۳۵)	کار دستی سبک (نوشتن، تایپ، طراحی، خیاطی و کتابداری)، کار دست و بازو (کار با اسباب روی میز، بازرسی، سوار کردن دسته-بندي مواد سبک) کار بازو و پا (شرایط طبیعی در راننده-وسایل، استفاده از سوئیچ و پدال)- مته کاری در حالت ایستاده (قسمت‌های کوچک)، ماشین آسیاب (قسمت‌های کوچک)، آرماتور بادی کوچک، ماشین کاری با اسباب کم پودر؛ راه رفتن (با سرعت ta^{-1} $2,5 \text{ kmh}^{-1}$)
۲	۱۶۵	۲۹۵ (۲۰۰ تا ۳۶۰)	کار با دست و بازو به طور مداوم (چکش زدن به میخ، سوهان کاری) کار با بازو و پا (کار با کامیون‌ها، تجهیزات ساخت و ساز یا تراکتورها) کار با دست و بالا تنہ (کاربا چکش بادی) مونتاژ ماشین، گچ کاری، کار با دست متناوب با مواد سنگین، چمنزنی، بیلزنی، برداشت میوه و سبزیجات، هل دادن و کشیدن فرغون، راه رفتن با سرعت ta^{-1} $2,5 \text{ km.h}^{-1}$ ؛ بر سندان کوبیدن

جدول الف-۲- (ادامه)

مثال‌ها	میانگین میزان سوخت و ساز (با محدوده در پرانترز) $W.m^{-2}$	میزان سوخت و ساز و ساز با محدوده در پرانترز W	طبقه
کار شدید بازو و بالا تن، حمل وسایل سنگین، بیل زدن، کار با پتک، اره کردن، بریدن چوب‌های سخت، چمن زنی، حفاری، راه رفتن با سرعت $5,5 km.h^{-1}$ تا $7 km.h^{-1}$ ، هل دادن و کشیدن فرغون‌های با بار سنگین، تراشکاری، حمل بلوک‌های بتنی	۴۱۵ (۴۶۵ تا ۳۶۰)	۲۳۰ (۲۶۰ تا ۲۰۰)	۳ میزان سوخت و ساز بالا
فعالیت‌های خیلی شدید با بیشینه نرخ حرکت؛ کار با تبر؛ حفاری یا بیل زدن شدید؛ بالا رفتن از پله‌ها؛ نردبان یا رمپ؛ راه رفتن سریع با قدم‌های کوچک؛ دویدن؛ راه رفتن با سرعتی بیش از $7 km.h^{-1}$	۵۲۰ (بزرگ‌تر از ۴۶۵)	۲۹۰ (بزرگ‌تر از ۲۶۰)	۴ میزان سوخت و ساز بسیار بالا

پیوست ب

(اطلاعاتی)

ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۲، مشاهده

این پیوست اطلاعات مورد استفاده برای ویژگی میانگین یک موقعیت کاری در یک زمان مشخصی بر طبق دو روش ارائه شده برای سطح ۲، مشاهده را فراهم می‌کند.

روش الف- میزان سوخت و ساز با افزودن میزان سوخت و ساز مبنا بر حسب حالت بدن معین می‌شود، میزان سوخت و ساز برای نوع کار و برای حرکت بدن مرتبط با سرعت کار (با استفاده از جدول ارزیابی گروهی)

روش ب- میزان سوخت و ساز به وسیله میانگین مقادیر جدول بندی برای فعالیتهای گوناگون معین می‌شود.

جدول ب-۱- میزان سوخت و ساز (بر حسب W.m^{-2}) برای حالت نشسته به عنوان حالت کاری و قسمت‌های بدن درگیر

بار کاری			میانگین	دو دست
سنگین	متوسط	سبک		
۹۵	۸۵	۷۰	میانگین	دو دست
بیشتر از ۹۰	۹۰ تا ۷۵	کمتر از ۷۵		
۱۳۰	۱۱۰	۹۰	میانگین	یک بازو
بیشتر از ۱۲۰	۱۲۰ تا ۱۰۰	کمتر از ۱۰۰		
۱۶۰	۱۴۰	۱۲۰	میانگین	بازوها
بیشتر از ۱۵۰	۱۵۰ تا ۱۳۰	کمتر از ۱۳۰		
۳۳۵	۲۴۵	۱۸۰	میانگین	بدن
بیشتر از ۲۸۵	۲۸۵ تا ۲۱۰	کمتر از ۲۱۰		

جدول ب-۲- ضمیمه میزان سوخت و ساز (بر حسب W.m^{-2}) برای حالات بدن

میزان سوخت و ساز (بر حسب W.m^{-2})	وضعیت بدن	
.	Sitting	نشسته
۱۰	Kneeling	زانوزده
۱۰	Crouching	حالت قوزکده
۱۵	Standing	ایستاده
۲۰	Standing stooped	ایستاده قوزکده

جدول ب-۳- میزان سوخت و ساز برای فعالیت‌های خاص

$W.m^{-2}$	فعالیت‌های خاص	
۴۰	Sleeping	خوابیده
۴۵	Reclining	لم داده شده
۵۵	At rest, sitting	استراحت در حالت نشسته
۷۰	At rest, standing	استراحت در حالت ایستاده
	Walking on the level, even path, solid	راه رفتن روی سطح
۱۱۰	۲ $km.h^{-1}$ با	بدون بار
۱۴۰	۳ $km.h^{-1}$ با	
۱۶۵	۴ $km.h^{-1}$ با	
۲۰۰	۵ $km.h^{-1}$ با	
۱۸۵	۴ $km.h^{-1}$ ، ۱۰ kg با	با بار
۲۵۰	۴ $km.h^{-1}$ ، ۳۰ Kg	
		راه رفتن در شیب به سمت بالا
۱۸۰	۴ $km.h^{-1}$ ، ۵° شیب	بدون بار
۲۱۰	۳ $km.h^{-1}$ ، ۱۵° شیب	
۳۰۰	۳ $km.h^{-1}$ ، ۲۵° شیب	
۲۷۰	۴ $km.h^{-1}$ ، ۱۵° شیب	۲۰ kg با
۴۱۰	۴ $km.h^{-1}$ ، ۲۵° شیب	
۱۳۵	۵° شیب	راه رفتن به سمت پایین بدون بار با سرعت $5 kmh^{-1}$
۱۴۰	۱۵° شیب	
۱۸۰	۲۵° شیب	
		نردبان با شیب ۲۵°، بالا رفتن در محدوده $11/2 m.min^{-1}$
۲۹۰		بدون بار
۳۶۰		همراه با بار ۲۰ kg
		هل دادن یا کشیدن گاری، $3/6 km.h^{-1}$ ، مسیر هموار، سطح سخت
۲۹۰		نیروی فشار: ۲۰ kg
۳۷۵		نیروی کشش: ۱۶ kg
۲۳۰	۴,۵ $km.h^{-1}$ نوع لاستیک، بار ۱۰۰ kg	هل دادن فرغون، مسیر هموار،
۱۰۰	۴۲ ضربه در دقیقه	آهن توپر
۱۹۰	۶۰ ضربه در دقیقه	
۲۹۰	۱۵ ضربه/دقیقه	کار با چکش، دو دست، جرم چکش ۴,۴ kg
۲۲۰	اره دستی	کار نجاری
۱۰۰	اره ماشین	
۳۰۰	کار دستی	
۱۷۰		آجر کاری، ۵ خشت/دقیقه

جدول ب-۳- (ادامه)

W.m ⁻²	فعالیت‌های خاص	
۱۰۰	Screw driving	آچارکشی ماشین
۲۹۰	Digging a trench	حفر یک سنگر
۷۰	Sedentary activity (office, dwelling, school, laboratory)	فعالیت‌های اداری
۹۵	Standing, light activity (shopping, laboratory, light industry)	فعالیت‌های ایستاده سبک
۱۱۵	Standing, medium activity (shop assistant, domestic work, machine work)	فعالیت‌های ایستاده متوسط
	Work on a machine tool	کار کردن بر روی وسایل ماشین
۱۰۰	Light (adjusting, assembling)	سبک
۱۴۰	Medium (loading)	متوسط
۲۱۰	Heavy	سنگین
	Work with a hand tool	کار با یک ابزار دستی
۱۰۰	Light (light polishing)	سبک (صیقل دادن اندک)
۱۶۰	Medium (polishing)	متوسط (صیقل دادن)
۲۳۰	Heavy (heavy drilling)	سنگین (متنهزنی سنگین)

جدول ب-۴- دفتر روزانه برای ثبت فعالیت‌ها

	تاریخ
	موضوع
	محل کار
	°C دمای هوا،
	°C دمای گوی سیاه،
	%RH رطوبت هوا،
	m/s جریان هوا،
	پوشک

جدول ب-۵- جدول نتایج خلاصه شده در دفتر روزانه

شغل / وظیفه کاری ..... تاریخ					
مجموع		زمان دقیقه	M $W.m^{-2}$	طبقه	
				=	=
	=		$\times$	M_1	وظیفه ۱
	=		$\times$	M_2	وظیفه ۲
	=		$\times$	...	...
	=		$\times$	M_i	کار تحمیل شده i
	=		$\times$	...	...
	=		$\times$	M_n	وظیفه n
.....	.....				مجموع
.....				میانگین میزان سوخت و ساز دارای وزنی زمانی بلند مدت	

پیوست پ

(اطلاعاتی)

ارزیابی میزان سوخت و ساز در سطح ۳ - آنالیز

این پیوست اطلاعات مورد استفاده برای تخمین میزان سوخت و ساز از طریق ثبت ضربان قلب در یک دوره معین بر طبق روش ارائه شده در سطح ۳، آنالیز را در اختیار شما قرار می‌دهد.

جدول پ-۱- رابطه بین میزان سوخت و ساز ($W.m^{-2}$) و ضربان قلب (ضربان در دقیقه)، پیش‌بینی نقش سن و وزن (برای زنان و مردان)

(برای به دست آوردن میزان سوخت و ساز، ضربان قلب HR که در سمت چپ ارائه شده را در هر مورد ضرب کرده و سپس از مقادیر سمت راست تغیریق کنید)

وزن (کیلوگرم)					سن (سال)
۹۰ کیلوگرم	۸۰ کیلوگرم	۷۰ کیلوگرم	۶۰ کیلوگرم	۵۰ کیلوگرم	
زنان					
۴,۵×HR-۲۶۳	۴,۲×HR-۲۳۷	۳,۸×HR-۲۱۰	۳,۴×HR-۱۸۱	۲,۹×HR-۱۵۰	۲۰
۴,۴×HR-۲۵۴	۴,۰×HR-۲۲۸	۳,۷×HR-۲۰۱	۳,۳×HR-۱۷۳	۲,۸×HR-۱۴۳	۳۰
۴,۳×HR-۲۴۴	۳,۹×HR-۲۱۸	۳,۵×HR-۱۹۲	۳,۱×HR-۱۶۵	۲,۷×HR-۱۳۶	۴۰
۴,۱×HR-۲۳۲	۳,۷×HR-۲۰۷	۳,۴×HR-۱۸۲	۳,۰×HR-۱۵۵	۲,۶×HR-۱۲۷	۵۰
۳,۹×HR-۲۱۹	۳,۶×HR-۱۹۵	۳,۲×HR-۱۷۰	۲,۹×HR-۱۴۵	۲,۵×HR-۱۱۷	۶۰
مردان					
۵,۶×HR-۳۳۹	۵,۲×HR-۳۰۷	۴,۷×HR-۲۷۳	۴,۲×HR-۲۳۸	۳,۷×HR-۲۰۱	۲۰
۵,۵×HR-۳۳۳	۵,۱×HR-۳۰۱	۴,۶×HR-۲۶۸	۴,۱×HR-۲۳۳	۳,۶×HR-۱۹۷	۳۰
۵,۴×HR-۳۲۶	۵,۰×HR-۲۹۵	۴,۵×HR-۲۶۲	۴,۰×HR-۲۲۸	۳,۵×HR-۱۹۲	۴۰
۵,۳×HR-۳۱۹	۴,۹×HR-۲۸۸	۴,۴×HR-۲۵۶	۴,۰×HR-۲۲۲	۳,۴×HR-۱۸۶	۵۰
۵,۲×HR-۳۱۱	۴,۸×HR-۲۸۰	۴,۵×HR-۲۴۹	۳,۹×HR-۲۱۵	۳,۴×HR-۱۸۰	۶۰

پیوست ت

(اطلاعاتی)

ارزیابی میزان سوخت و ساز درسطح ۴، اظهار نظر فنی- نمونههایی از محاسبه میزان سوخت و ساز بر اساس دادههای اندازهگیری شده

نمونهای از محاسبه میزان سوخت و ساز برای هر دو روش جزئی و کلی در زیر ارائه شده است. یک گازسنجد برای جمعآوری گازهای مصرفی مورد استفاده قرار گرفته است.

ت-۱ محاسبه میزان سوخت و ساز به وسیله روش جزئی

ت-۱-۱ اطلاعات شخصی

جنسیت: مرد

سن: ۳۵ سال

قد: ۱۷۵ متر

وزن: ۷۵ کیلوگرم

$1,90 \text{ m}^2 : A_{DU}$

ت-۲-۱ طول زمان اندازهگیری

دوره مقدماتی: ۰/۰۵ ساعت (۳ دقیقه)

دوره اصلی: ۰/۲ ساعت (۱۲ دقیقه)

ت-۳-۱ فشار هوا

$P=100.8 \text{ kpa}$

ت-۴-۱ مقادیر اندازهگیری شده

ت-۴-۱-۱ گاز سنج

فاکتور اصلاحی برای گاز سنج، ۰/۹۹۸

دماهی گازسنجد (به طور مثال دمای هوای مصرف شده θ)، $26,8^\circ\text{C}$

قرائت پایانی گازسنجد، ۷۹۸۱/۲ لیتر

قرائت اولیه گازسنجد، ۷۷۷۵/۰ لیتر

تهویه هوا، ۲۰۶/۲ لیتر

ت-۱-۴-۲ کسری از اکسیژن و دی اکسید کربن در هوای مصرفی

$$\begin{aligned} \text{کسر اکسیژن } F_{O_2} &= 0.162 \\ \text{کسر دی اکسید کربن } F_{CO_2} &= 0.042 \end{aligned}$$

ت-۱-۵ محاسبه حجم مصرفی

حجم مصرفی V_{exATPS} از تهويه و فاكتور اصلاح گازسنجد محاسبه می شود:

$$V_{exATPS} = 20.612 \times 0.998 = 20.518 \text{ litres}$$

فاكتور کاهش STPD از رابطه (۱۲) محاسبه می شود:

$$f = \frac{273 \times (100.8 - 3.52)}{(273 + 26.8) \times 101.3} = 0.874$$

بنابراین

$$V_{exSTPD} = V_{exATPS} \times f = 20.518 \times 0.874 = 17.91 \text{ litres}$$

ت-۱-۶ محاسبه نرخ جریان حجمی

$$V_{ex} = V_{exSTPD} \Big/ t = 17.9 \Big/ 0.2 = 89.5 l/h$$

ت-۱-۷ محاسبه نرخ اکسیژن مصرفی

$$V_{O_2} = V_{ex} \times (0.209 - F_{O_2}) = 89.5 (0.209 - 0.162) = 42.3 I^{\text{O}_2} \Big/ h$$

ت-۱-۸ محاسبه نرخ تولید دی اکسید کربن

$$V_{CO_2} = V_{ex} \times (F_{CO_2} - 0.0003) = 89.5 (0.042 - 0.0003) = 37.5 I^{CO_2} \Big/ h$$

ت-۱-۹ بررسی نرخ افت حجم مصرفی

$$\begin{aligned} VO_2 &= V_{ex} [0.265 (1 - F_{O_2} - F_{CO_2}) - F_{O_2}] \\ &= 89.5 [0.265 (1 - 0.162 - 0.042) - 0.162] = 44.0 I^{\text{O}_2} \Big/ h \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} VCO_2 &= V_{ex} [F_{CO_2} - 0.00038 (1 - F_{O_2} - F_{CO_2})] \\ &= 89.5 [0.042 - 0.000038 (1 - 0.162 - 0.042)] = 37.5 I^{CO_2} \Big/ h \end{aligned}$$

ت-۱-۱ محاسبه میزان سوخت و ساز

$$RQ = \frac{V_{CO_2}}{V_{O_2}} = \frac{37}{44} = 0.852$$

$$EE = (0.23 RQ + 0.77) \times 5.88 = 5.68 \text{ W.h/O}_2$$

$$M = EE \times V_{O_2} \times \frac{1}{A_{DU}} = 5.68 \times \frac{44}{1.9} = 131.5 \text{ W.m}^{-2}$$

به دلیل محدودیتهای درستی قابل توجه، نتیجه ممکن است به 132 W.m^{-2} گرد شود.

ت-۲ محاسبه میزان سوخت و ساز با استفاده از روش کلی در این مثال حجم مصرفی و محاسبه RQ با استفاده از محصولات CO_2 حذف شده است.

ت-۱-۲ اطلاعات شخصی: مشابه ت-۱-۱

ت-۲-۱ طول مدت اندازه‌گیری

دوره اصلی: 0.05 h (۳ دقیقه)

دوره بازیابی: 0.15 h (۹ دقیقه)

مدت زمان آزمون: 0.2 h (۱۲ دقیقه)

ت-۲-۲ فشار جو: $p=100.8 \text{ kpa}$

ت-۲-۳ مقادیر اندازه‌گیری شده

ت-۲-۴-۱ گازسنج

فاکتور تصحیح برای گازسنج، 0.998

دماهی گازسنج (به طور مثال دماهی هوای مصرفی θ ، $26.8^\circ C$)

قرائت پایانی گازسنج، 5877.5 لیتر

قرائت اولیه گازسنج، 5707.0 لیتر

تهویه هوای 170.5 لیتر

ت-۲-۴-۲ کسر اکسیژن در هوای مصرفی

کسر اکسیژن $F_{O_2} = 0.155$

ت-۲-۵ محاسبه حجم مصرفی

حجم مصرف شده از فاکتور اصلاح و تهویه گازسنج: $V_{ex}STPD$

$$V_{ex} ATPS = 170 .5 \times 0.998 = 170 .2 \text{ liters}$$

فاکتور کاهش $STDP$ مقادیری مشابه با زیربند ت-۱-۵ دارد. بنابراین

$$V_{ex} STDP = V_{ex} ATPS \times f = 170 .2 \times 0.874 = 148 .8 \text{ liters}$$

ت-۲-۶ محاسبه نرخ جریان حجمی

$$V_{ex} = \frac{V_{ex} STPD}{t} = \frac{148 .8}{0.2} = 774 .0 \text{ l/h}$$

ت-۲-۷ محاسبه نرخ مصرف اکسیژن

$$Vo_2 = V_{ex} \times (0.209 - Fo_2) = 40 .2 l o_2 / h$$

ت-۲-۸ محاسبه میزان سوخت و ساز

با استفاده از میانگین $RQ = 0.85$ و یک رابطه انرژی $O_2 / W.h/l = 58$ نتیجه زیر بدست می‌آید:

$$M = EE \times \frac{1}{A_{DU}} = 5.68 \times 40 .2 / 1.9 = 120 .2 W.m^2$$

به منظور رابطه میزان سوخت و ساز در دوره معین، تبدیل مطابق با رابطه (۱۸) انجام می‌شود.

میزان سوخت و ساز برای حالت نشسته $55 W.m^2$

$$M = 120 .2 \times 0.2 / 0.05 - 55 .0 \times 0.15 / 0.05 = 318 .8 W.m^2$$

به لحاظ حدود درستی قابل دسترس، نتیجه ممکن است تا $W.m^2$ گرد شوند.